

Sisäministeriön asetus pelastustoimen palvelutasopäätöksestä

1. Yleisperustelut

Nykytila

Pelastuslain (379/2011) 28 §:n 1 momentin mukaan pelastustoimen palvelutason tulee vastata paikallisia tarpeita ja onnettomuusuhkia. Pelastuslain 29 §:n 1 momentin mukaan alueen pelastustoimi päättää palvelutasosta kuntia kuultuaan. Päätöksessä on selvitettävä alueella esiintyvät uhat, arvioitava niistä aiheutuvat riskit, määriteltävä toiminnan tavoitteet ja käytettävät voimavarat sekä palvelut ja niiden taso. Pelastuslain 29 §:n 4 momentin mukaan sisäministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä palvelutasopäätöksen sisällöstä ja rakenteesta. Mainittua asetusta ei olla annettu, mutta sisäministeriö on antanut 30.9.2013 ohjeen palvelutasopäätöksen sisällöstä ja rakenteesta (Sisäasiainministeriön julkaisu 17/2013).

Pelastuslain 28 ja 29 §:t on kumottu 1.1.2023 voimaan tulevalla lailla pelastustoimen järjestämisestä (613/2021). Pelastustoimen järjestämisestä annettu laki sisältää vastaavat pelastustoimen palvelutasoa (3 §) ja palvelutasopäätöstä (6 §) koskevat säännökset sekä palvelutasopäätöstä koskevan asetuksenantovaltuuden.

Säädösperusta

Pelastustoimen järjestämisestä annetun lain 6 §:n 1 momentin mukaan aluevaltuusto päättää pelastustoimen palvelutasosta. Palvelutasopäätöstä tehtäessä on otettava huomioon kansallisesti merkittävät riskit, selvitettävä alueella esiintyvät uhat ja arvioitava niistä aiheutuvat riskit sekä määriteltävä toiminnan tavoitteet, käytettävät voimavarat, tuotettavat palvelut ja niiden taso.

Pelastustoimen järjestämisestä annetun lain 6 §:n 3 momentin mukaan sisäministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä palvelutasopäätösten sisällön perusteista, rakenteesta ja seurannasta sekä aluehallintoviraston suorittamasta arvioinnista.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Sisäministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

Tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Asetuksen tavoitteena on yhdenmukaistaa pelastustoimen palvelutasopäätösten sisällön perusteita ja rakennetta sekä aluehallintoviraston suorittamaa palvelutasopäätösten arviointia.

Asetuksessa annettaisiin tarkemmat määräykset pelastustoimen palvelutasopäätösten sisällön perusteista ja rakenteesta sekä aluehallintoviraston suorittamasta arvioinnista.

Asetuksen valmistelu

Asetus on valmisteltu virkatyönä sisäministeriössä. Valmistelun tueksi on asetettu työryhmä, jossa on ollut edustajat sisäministeriöstä, aluehallintovirastoista, pelastuslaitoksista ja Suomen Kuntaliitosta.

Asetuksen luonnos on ollut lausuntokierroksella 24.10.2022 - 25.11.2022. Lausuntoa pyydettiin seuraavilta tahoilta: Ministeriöt, sisäministeriön osastot ja erillisyyksiköt, hyvinvointialueet, pelastuslaitokset, aluehallintovirastot, Suomen Kuntaliitto, Suomen Palopäälystöliitto (SPPL), Suomen pelastusalan ammattilaiset (SPAL), Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö (SPEK), Suomen Sopimuspalokuntien Liitto (SSPL), Suomen Punainen Risti, Rajavartiolaitos, Pääesikunta, Pelastusopisto ja Hätäkeskuslaitos. Myös muiden tahojen asiassa antamat lausunnot otetaan huomioon. Lausuntonsa antoi määräaikaan mennessä 23 tahoja.

Yleisesti asetusta pidettiin lausunnoissa kannatettavana ja tarpeellisena sekä kokonaisuutena selkeänä ja toimivana.

Asetusta on lausuntojen perusteella täydennetty ja täsmennetty.

Lausuntojen mukaan palvelutasopäätöstä laadittaessa huomioon otettavat selvitykset tulisi sovittaa yhteen palvelutasopäätöksen laatimisaikataulun kanssa. Palvelutasopäätöstä laatiessa tulisi huomioida vain laatimishetkellä julkaistut asiantuntija-arviot. Perusteluja on lausuntojen perusteella täsmennetty.

Asetuksen 4 pykälän perusteluja on täsmennetty niin, että kyse on pelastustoimen viranomaisten vastuulla olevan väestönsuojeluun varautumiseen liittyvästä palvelutasosta päättämisestä. Aluevaltuusto ei päättäisi suunnitelmien sisällöstä, vaan varsinainen valmiussuunnittelu ja muu varautuminen olisi aluevaltuuston palvelutasopäätöksessä tekemien linjausten mukaisesti pelastustoimen viranomaisten vastuulla.

Asetuksen 6 §:n mukaan riskianalyysi on palvelutasopäätöksen perustana. Asetuksen 3 §:ää on täsmennetty niin, että palvelutasopäätöksen osana on riskianalyysin sijaan sen tulokset ja johtopäätökset.

Asetuksen 9 §:n 2 momenttiin on lausuntojen perusteella lisätty arvio palveluiden ja niiden laadun kehittämisen kustannusvaikutuksista.

Asetuksen 10 §:ään on lisätty uusi 4 momentti, jonka mukaan aluehallintoviraston tulisi antaa arvionsa viivytyksettä, kuitenkin viimeistään 30 vuorokauden kuluessa lausunnon pyytämistä. Perusteluihin on lisätty kehotus vuorovaikutteiseen valmisteluun jo ennen muodollista lausuntopyyntöä.

Asetusta ei ole tarkastettu oikeusministeriön laintarkastusyksikössä, koska asia on yleiseltä merkitykseltään vähäinen.

2. Säännökohtaiset perustelut

1 §. Soveltamisala. Asetusta sovellettaisiin pelastustoimen palvelutasopäätösten sisällön perusteisiin, ja rakenteeseen sekä aluehallintoviraston suorittamaan arviointiin.

2 §. Palvelutasopäätöksen sisällön perusteet. Pykälässä säädettäisiin palvelutasopäätöksen sisällön perusteista.

Ehdotetun 1 momentin mukaan palvelutasopäätöksen tulisi perustua ajantasaiseen riskianalyysiin.

Pelastustoinen järjestämisestä annetun lain 6 §:n 1 momentin mukaan palvelutasopäätöstä tehtäessä on otettava huomioon kansallisesti merkittävät riskit, selvitettävä alueella esiintyvät uhkat ja arvioitava niistä aiheutuvat riskit. Hyvinvointialueen on tehtävä uusi palvelutasopäätös, jos uhkat, riskit tai 8 §:ssä tarkoitetut valtioneuvoston vahvistamat strategiset tavoitteet muuttuvat oleellisesti.

Pelastustoimen järjestämisestä annetussa laissa ei ole säädetty palvelutasopäätöksen muuttamisesta osittain. Hyvinvointialueesta annetun lain (611/2021) 7 §:n 1 momentin 4 kohdan mukaan järjestämisestä vastaava hyvinvointialue päättää tuottamisen ohjauksesta ja valvonnasta. Järjestämisestä vastaava hyvinvointialue voisi tämän säännöksen perusteella pienempien riskien ja uhkien muutosten johdosta tarvittaessa ohjata palvelutasoa ilman, että olisi tarpeen tehdä kokonaan uusi palvelutasopäätös.

Riskianalyysistä säädettäisiin tämän asetuksen 6 §:ssä.

Pelastustoimen järjestämisestä annetun lain 6 §:n 1 momentin mukaan palvelutasopäätöstä tehtäessä on otettava huomioon 8 §:ssä tarkoitetut valtioneuvoston vahvistamat valtakunnalliset strategiset tavoitteet kansallisia, alueellisia ja paikallisia tarpeita sekä onnettomuus- tai muita uhkia vastaavan laadukkaan ja kustannusvaikuttavan pelastustoimen järjestämiselle.

Ehdotetun 2 momentin mukaan sen lisäksi, mitä pelastustoimen järjestämisestä annetun lain 8 §:ssä on säädetty valtioneuvoston vahvistamista valtakunnallisista strategisista tavoitteista, palvelutasopäätöstä tehtäessä olisi otettava huomioon momentissa säädetyt muut tekijät.

Momentin 1 kohdan mukaan palvelutasopäätöksestä tulisi käydä ilmi, miten siinä on huomioitu aluehallintoviraston lausunto.

Pelastustoimen järjestämisestä annetun lain 6 §:n 3 momentin mukaan hyvinvointialueen on pyydettävä palvelutasopäätöksestä ennen sen hyväksymistä aluehallintoviraston lausunto. Aluehallintoviraston tehtävänä on arvioida, onko palvelutasopäätös laadittu niin, että siinä on otettu huomioon kansallisesti merkittävät uhkat ja riskit, selvitetty alueella esiintyvät uhat, arvioitu niistä aiheutuvat riskit, määritelty toiminnan tavoitteet ja käytettävät voimavarat sekä palvelut ja niiden taso ja vastaako päätöksen mukainen palvelutaso kansallisia, alueellisia ja paikallisia tarpeita ja onnettomuusuhkia.

Kyseessä ei olisi hyvinvointialueen tekemän palvelutasopäätöksen alistaminen aluehallintoviraston vahvistettavaksi vaan päätöksen asiassa tekisi aluevaltuusto.

Momentin 2 kohdan mukaan palvelutasopäätöksestä tulisi käydä ilmi, miten siinä on huomioitu ministeriöiden suositukset.

Pelastustoimen järjestämisestä annetun lain 10 §:n 2 momentin mukaan sisäministeriö ja valtiovarainministeriö voivat tarvittaessa antaa hyvinvointialueelle järjestämistä koskevia

toimenpidesuosituksia. Hyvinvointialue on kuitenkin viime kädessä itse vastuussa järjestämismvastaansa toteutumisesta ja päättää itsehallintonsa puitteissa mahdollisista toimenpidesuositusten johdosta tehtävistä toimenpiteistä.

Momentin 3 kohdan mukaan palvelutasopäätöksestä tulisi käydä ilmi, miten siinä on huomioitu hyvinvointialueen vuosittainen selvitys pelastustoimen palvelujen toteutumisesta ja talouden tilasta alueellaan.

Pelastustoimen järjestämisestä annetun lain 13 §:n 2 momentin mukaan hyvinvointialueen on laadittava vuosittain selvitys pelastustoimen palvelujen toteutumisesta ja talouden tilasta alueellaan. Selvityksessä on kuvattava ja arvioitava, miten pelastustoimen valtakunnalliset tavoitteet, sekä mahdolliset sisäministeriön antamat toimenpidesuositukset on otettu huomioon hyvinvointialueella. Palvelutasopäätöstä tehtäessä tai muutettaessa otettaisiin huomioon hyvinvointialueen kulloinenkin ajantasainen selvitys.

Momentin 4 kohdan mukaan palvelutasopäätöksestä tulisi käydä ilmi, miten siinä on huomioitu aluehallintoviraston vuosittainen asiantuntija-arvio.

Pelastustoimen järjestämisestä annetun lain 14 §:n 1 momentin mukaan aluehallintovirasto valmistelee alueellaan pelastustoimen palvelutason ja rahoituksen tason riittävyden arvioimiseksi hyvinvointialueittain vuosittain asiantuntija-arvion. Asiantuntija-arvioissa tarkastellaan ja arvioidaan pelastustoimen palvelutasoa tehtäväkohtaisesti, pelastustoimen palvelujen tarvetta, saatavuuden sekä laadun toteutunutta ja arvioitua tulevaa kehitystä, investointien tarvetta ja vaikutuksia. Palvelutasopäätöstä tehtäessä tai muutettaessa otettaisiin huomioon aluehallintoviraston kulloinenkin ajantasainen selvitys.

Momentin 5 kohdan mukaan palvelutasopäätöksestä tulisi käydä ilmi, miten siinä on huomioitu aluehallintoviraston antamat puutteiden ja epäkohtien korjaamista koskevat määräykset.

Pelastustoimen järjestämisestä annetun lain 18 §:n 1 momentin mukaan aluehallintoviraston tehtävänä on valvoa, että hyvinvointialueen pelastustoimen palvelutaso on riittävä. Pykälän 2 momentin mukaan, jos palvelutasossa on aluehallintoviraston arvion mukaan huomattavia puutteita tai epäkohtia eikä niitä korjata aluehallintoviraston asettamassa määräajassa, aluehallintovirasto voi määräajassa velvoittaa hyvinvointialueen oikaisemaan sen, mitä on tehty tai lyöty laimin. Pykälässä säädetty aluehallintoviraston toteutuneeseen palvelutasoon kohdistama laillisuusvalvonta ja siihen liittyvä ohjaus ovat riippumattomia palvelutasopäätöksen sisällöstä.

Edellä mainituissa säännöksissä ei sellaisenaan suoraan säädetä palvelutasopäätöksen sisällöstä. Pelastustoimen järjestämisestä annetun lain 18 §:n nojalla aluehallintovirasto voi kuitenkin toteutuneen palvelutason valvonnan ja arvioinnin perusteella antaa palvelutasopäätöksen sisällöstä riippumatta hyvinvointialuetta velvoittavan määräyksen, jota voidaan tehostaa uhkasakolla. Tämän johdosta mainitut säännökset ja aluehallintoviraston niiden nojalla suorittama arviointi olisi perusteltua ja tarkoituksenmukaista ottaa huomioon myös palvelutasopäätöstä laadittaessa, muutettaessa ja palvelutasopäätöksen kehittämissuunnitelmassa.

Ehdotetun 3 momentin mukaan palvelutasopäätös tulisi laatia siten, että se mahdollistaa pelastustoimen palveluiden yhdenvertaisen saatavuuden hyvinvointialueen koko alueella.

Hyvinvointialueesta annetun lain 7 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan hyvinvointialue vastaa järjestettävien palvelujen ja muiden toimenpiteiden yhdenvertaisesta saatavuudesta. Yhdenvertainen saatavuus tarkoittaa, että kaikilla palvelua tarvitsevilla tulee olla mahdollisuus saada sitä samojen objektiivisten perusteiden mukaisesti.

Hyvinvointialueesta annetun lain 8 §:n 1 momentin mukaan hyvinvointialue voi sopimuksen perusteella hoitaa sellaisia kuntien tehtäviä, joita ei ole laissa erikseen säädetty kunnan tehtäväksi. Yhdenvertaisuusvaatimuksesta johtuu, että tehtävien hoitamisen edellytyksenä olisi se, että tehtäväsiirrossa olisivat mukana hyvinvointialueen alueen kaikki kunnat.

Ehdotetun 4 momentin mukaan palvelutasopäätöksen tulisi kattaa erikseen sekä onnettomuuksien ehkäisyyn että pelastustoimintaan kuuluvat palvelut.

Pelastustoimen järjestämisestä annetun lain 3 §:n mukaan pelastustoimen palvelut on suunniteltava ja toteutettava siten, että ne voidaan hoitaa mahdollisimman tehokkaalla ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Tällä tarkoitetaan esimerkiksi pelastustoimen organisaattiorakennetta ja sen perusteella tarvittavaa henkilöstörakennetta ja henkilömäärää sekä henkilöstön osaamista. Onnettomuus- ja vaaratilanteissa tarvittavat toimenpiteet on lisäksi suunniteltava ja toteutettava siten, että ne voidaan suorittaa viivytyksettä ja tehokkaasti.

Pelastuslain 2 a §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan pelastustoiminnalla tarkoitetaan kiireellisiä tehtäviä, joiden tarkoituksena on pelastaa ja suojata ihmisiä, omaisuutta ja ympäristöä onnettomuuden uhatessa tai sattuesssa sekä rajoittaa onnettomuudesta aiheutuvia vahinkoja ja lieventää onnettomuuden seurauksia. Pelastuslain tarkoittama pelastustoiminta ei lain sisältämän määritelmän mukaan käsitä onnettomuuksia ehkäisevää toimintaa. Pelastustoiminnan viivytyksetöntä ja tarkoituksenmukaista järjestämistä ei siten voida korvata pelkästään onnettomuuksia ehkäisevällä toiminnalla.

Ehdotetun 5 momentin mukaan hyvinvointialueen järjestämisvastuulle kuuluvien riskikohteita koskevien pelastustoimen palveluiden palvelutasosta päätettäessä tulisi ottaa huomioon pelastuslaissa säädetty ihmisten, yritysten sekä muiden yhteisöjen ja oikeushenkilöiden velvollisuudet ehkäistä tulipaloja ja muita onnettomuuksia ja varautua onnettomuuksiin sekä toimintaan onnettomuuksien uhatessa ja sattuesssa.

Riskikohteella tarkoitetaan kohdetta, jossa harjoitettu toiminta tai olosuhteet aiheuttavat henkilö- tai paloturvallisuudelle tai ympäristölle tavanomaista suuremman vaaran tai kohde on keskeinen yhteiskunnan kriittisten toimintojen turvaamisen kannalta.

Riskikohteiden arvioinnissa määritetään onnettomuusriski, joka muodostuu onnettomuuden todennäköisyydestä ja onnettomuuden mahdollisista seurauksivaikutuksista. Onnettomuusriskin arvioinnin perusteella valitaan riskienhallintakeinot, joita ovat ensisijaisesti riskin poistaminen, riskin pienentäminen ja onnettomuuksien seurauksivaikutusten pienentäminen.

Riskikohteissa onnettomuuksien omatoiminen ehkäiseminen ja valvonta sekä vahinkojen rajoittaminen ovat keskeisiä toimenpiteitä. Riskin hallitseminen on tarkoituksenmukaista suunnitella siten, että myös riskikohteissa palvelutasopäätöksen mukaisella pelastustoiminnan toimintavalmiudella kyetään tilanne saamaan hallintaan. Onnettomuuksien estämiseksi ja vahinkojen rajoittamiseksi tehdyt ennaltaehkäisevät toimenpiteet ja omatoiminen varautuminen ovat keskeisiä.

3 §. Palvelutasopäätöksen osat. Pykälässä säädetäisiin palvelutasopäätöksen osista, joiden sisällöstä säädetäisiin tarkemmin asetuksen muissa pykälissä.

Keskeisistä linjauksista säädetäisiin tarkemmin tämän asetuksen 4 pykälässä.

Päättävän palvelutasokauden arvioinnista säädetäisiin tarkemmin tämän asetuksen 5 pykälässä.

Riskianalyysistä säädetäisiin tarkemmin tämän asetuksen 6 pykälässä.

Palvelutasoa koskevista päätöksistä palveluittain säädettäisiin tarkemmin tämän asetuksen 7 pykälässä.

Kehittämissuunnitelmasta säädettäisiin tarkemmin tämän asetuksen 9 pykälässä.

4 §. Keskeiset linjaukset. Pykälässä säädettäisiin palvelutasopäätöksen keskeisistä linjauksista.

Palvelutasopäätöksessä tulisi vähintään linjata pelastustoimen palveluiden painopisteet ja strategiset päämäärät; tarpeen, määrän ja laadun määrittäminen; tuottamistavan valinta; tuottamisen ohjaus ja valvonta; jatkuvat riskien hallinnan menetelmät; sekä tuottamisen järjestelyt häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa.

Pykälän 1 kohdassa säädettäisiin pelastustoimen palveluiden painopisteitä ja strategisia päämääriä koskevista linjauksista. Kohdan perusteella kuvattaisiin toiminnan painopisteiden ja strategisten päämäärien valintaan vaikuttaneet keskeiset tekijät ja päätettäisiin toiminnan painopisteistä ja strategisista päämääristä.

Pykälän 2 kohdassa säädettäisiin pelastustoimen palveluiden tarpeiden, määrän ja laadun määrittämisestä koskevista linjauksista.

Hyvinvointialueesta annetun lain 7 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan hyvinvointialue vastaa järjestettävien palvelujen ja muiden toimenpiteiden tarpeen, määrän ja laadun määrittämisestä.

Jotta palvelut voidaan toteuttaa palveluihin oikeutettujen tarvetta vastaavasti, on järjestämisvastuussa olevan selvitettävä mitä palveluja hyvinvointialueella tarvitaan ja miten paljon niitä käytetään. Näiden määrittelyjen perusteella voidaan suunnitella ja toteuttaa järjestämisvastuuseen kuuluvat palvelut. Palvelujen laatu tarkoittaa palvelun kykyä vastata asiakkaiden palvelutarpeisiin vaikuttavasti, säännösten mukaisesti ja kustannustehokkaasti. Palvelutarpeen määrittelyssä tulee ottaa huomioon myös suomen- ja ruotsinkielisten asukkaiden mahdollisuudet saada palveluja omalla kielellään samanlaisten perusteiden mukaan siten kuin kielilaisissa ja muualla laissa säädetään. Vastaavasti Lapin hyvinvointialueella palvelutarpeen määrittelyssä tulee ottaa huomioon saamenkielisten asukkaiden mahdollisuudet saada palveluja omalla kielellään.

Pykälän 3 kohdassa säädettäisiin pelastustoimen palveluiden tuottamistavan valintaa koskevista linjauksista.

Hyvinvointialueesta annetun lain 7 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaan hyvinvointialue vastaa järjestettävien palvelujen ja muiden toimenpiteiden tuottamistavan valinnasta.

Tuotantotavasta päättäminen käsittää sen, tuotetaanko palvelu itse tai hyvinvointialueiden yhteistoiminnassa, vai hankitaanko se sopimuksen perusteella muualta.

Palvelut voidaan hankkia pelastuslaitokselta, jolla tarkoitetaan pelastustoimen tehtäväälaan kuuluvien palveluiden omasta tuotannosta vastaavaa hyvinvointialueen organisaatiota.

Hyvinvointialueesta annetun lain 52 §:n mukaan hyvinvointialueet voivat sopimuksen nojalla hoitaa tehtäviään yhdessä. Hyvinvointialueiden julkisoikeudellisen yhteistoiminnan muotoja ovat yhteinen toimielin, yhteinen virka, sopimus viranomaistehtävän hoitamisesta ja hyvinvointiyhtymä.

Pelastuslain 27 §:n 4 momentin mukaan hyvinvointialue voi hankkia pelastustoimeen kuuluvat palvelut sopimukseen perustuen sopimuspalokunnalta tai muulta pelastusalalla toimivalta yhteisöltä, ei kuitenkaan tehtävissä, joihin sisältyy merkittävää julkisen vallan käyttöä.

Pelastuslain 51 §:n mukaan pelastustoimen koulutus-, neuvonta- ja valistustehtävissä sekä pelastustoiminnassa voidaan käyttää apuna vapaaehtoisia organisaatioita ja henkilöitä, ei kuitenkaan tehtävissä, joihin sisältyy merkittävää julkisen vallan käyttöä, kuten viranomaistoimivaltuuksien käyttöä taikka tarkastus- tai valvontatoimintaa.

Pykälän 4 kohdassa säädettäisiin pelastustoimen palveluiden tuottamisen ohjausta ja valvontaa koskevista linjauksista.

Hyvinvointialueesta annetun lain 7 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaan hyvinvointialue vastaa järjestettävien palvelujen ja muiden toimenpiteiden tuottamisen ohjauksesta ja valvonnasta.

Järjestämisvastuussa olevan hyvinvointialueen on aktiivisesti seurattava palvelujen laatua ja määrää sekä sitä, toteutuvatko ne vaatimusten ja tarpeen mukaisesti. Valvonta kattaa sekä hyvinvointialueen omana toimintanaan tuottamien palveluiden että sopimusjärjestelyihin perustuvien, muiden tuottamien palvelujen asianmukaisuuden valvonnan.

Pykälän 5 kohdassa säädettäisiin pelastustoimen palveluiden jatkuvan riskien hallinnan menetelmiä koskevista linjauksista. Palvelutasopäätöksessä tulisi linjata miten pelastustoimen palveluiden kansalliset, alueelliset ja paikalliset uhkat tunnistetaan; tunnistetut uhkat analysoidaan; riskienhallintakeinoista päätetään; valittujen palvelujen vaikuttavuutta seurataan; sekä palveluja kehitetään vaikuttavuuden perusteella.

Pykälän 6 kohdassa säädettäisiin pelastustoimen palveluiden tuottamisen järjestelyitä häiriötilanteissa koskevista linjauksista. Häiriötilannetta ei ole määritelty lainsäädännössä, mutta kokonaisturvallisuuden sanaston (Kokonaisturvallisuuden sanasto 2017, s. 60) mukaan häiriötilanteella tarkoitetaan uhkaa tai tapahtumaa, joka vaarantaa yhteiskunnan elintärkeitä toimintoja tai strategisia tehtäviä ja jonka hallinta edellyttää viranomaisten ja muiden toimijoiden tavanomaista laajempaa tai tiiviimpää yhteistoimintaa ja viestintää. Häiriötilanteita voivat olla esimerkiksi vakavat luonnononnettomuudet, kuten myrskytuhot ja vedenpinnan äkillinen nousu. Myös ihmisen toiminnasta saattaa aiheutua häiriötilanteita, kuten mellakka ja terrorismi. Häiriötilanteita voi esiintyä sekä normaalioloissa että poikkeusoloissa. Häiriötilanne voi koskea koko valtakuntaa tai olla alueellinen tai paikallinen. Häiriötilanne voi myös liittyä ainoastaan johonkin toimintoon.

Palvelutasopäätöksessä tulisi päättää siitä, miten häiriötilanteiden aiheuttamat välttämättömät muutokset huomioidaan pelastustoimen palveluiden järjestämisessä ja kohdentamisessa. Näitä ovat riskeihin vastaaminen, palveluiden kiireellisyys- ja tärkeysjärjestykseen laittaminen sekä päätösten vaikutusten seuranta.

Pelastuslain 32 §:n 4 momentin mukaan olosuhteiden vaatiessa tehtävät on asetettava kiireellisyys- ja tärkeysjärjestykseen. Tehtävien asettaminen tärkeysjärjestykseen ei tarkoita sitä, että yksittäinen tehtäväryhmä voitaisiin jättää hoitamatta tai pelastustoiminnan palvelutasoa laskea palvelutasopäätöksen vastaisesti häiriötilanteissakaan. Palvelutasoa määriteltäessä on otettava huomioon myös toiminta häiriötilanteissa. Pelastustoimen viranomaisten tulee häiriötilanteissakin huolehtia tehtäviensä mahdollisimman hyvästä hoitamisesta.

Pykälän 7 kohdassa säädettäisiin pelastustoimen palveluiden tuottamisen järjestelyitä poikkeusoloissa koskevista linjauksista.

Pelastuslain 2 §:n 5 momentin mukaan pelastuslain mukainen toiminta on suunniteltava ja järjestettävä siten, että se on mahdollista myös valmiuslain (1552/2011) mukaisissa poikkeusoloissa.

Tehtävien asettaminen tärkeysjärjestykseen ei tarkoita sitä, että yksittäinen tehtäväryhmä voitaisiin jättää hoitamatta tai pelastustoiminnan palvelutasoa laskea palvelutasopäätöksen vastaisesti poikkeusoloissakaan. Palvelutasoa määriteltäessä on otettava huomioon myös toiminta poikkeusoloissa. Pelastustoimen viranomaisten tulee poikkeusoloissakin huolehtia tehtäviensä mahdollisimman hyvästä hoitamisesta.

Palvelutasopäätöksessä tulisi päättää siitä, miten poikkeusolojen aiheuttamat välttämättömät muutokset huomioidaan palvelutuotannon järjestämisessä ja kohdentamisessa. Näitä ovat riskeihin vastaaminen, palveluiden kiireellisyys- ja tärkeysjärjestykseen laittaminen sekä päätösten vaikutusten seuranta.

5 §. Päättävän palvelutasokauden arviointi. Pykälässä säädettäisiin päättävän palvelutasokauden arvioinnista.

Päättävän palvelutasokauden arviointi sisältäisi hyvinvointialueen arvion ja johtopäätökset päätettyjen konkreettisten tavoitteiden ja strategisten tavoitteiden saavuttamisesta sekä kehittämissuunnitelman toteutumisesta.

Päättävän palvelutasokauden arviointia tehtäessä olisi otettava huomioon pelastustoimen järjestämisestä annetun lain 13 §:ssä tarkoitettu hyvinvointialueen vuosittainen selvitys pelastustoimen palvelujen toteutumisesta ja talouden tilasta alueellaan.

Pelastustoimen järjestämisestä annetun lain 13 §:n 2 momentin mukaan hyvinvointialueen on laadittava vuosittain selvitys pelastustoimen palvelujen toteutumisesta ja talouden tilasta alueellaan. Selvityksessä on kuvattava ja arvioitava, miten pelastustoimen valtakunnalliset tavoitteet, sekä mahdolliset sisäministeriön antamat toimenpidesuosituksot on otettu huomioon hyvinvointialueella.

6 §. Riskianalyysi. Pykälässä säädettäisiin palvelutasopäätöksen perustana olevasta riskianalyysistä.

Ehdotetun 1 momentin mukaan palvelutasopäätöksen perustana olevan riskianalyysin tulisi sisältää sellaiset toimintaympäristön arvioinnin ja pelastustoimen onnettomuuskehityksen seurannan perusteella tunnistetut keskeiset uhat ja riskit sekä niiden muutokset, joihin pelastustoimen tulee varautua.

Toimintaympäristöanalyysin perusteella arvioidaan toimintaympäristön muutosten vaikutuksia onnettomuusriskeihin. Toimintaympäristön muutoksia arvioidaan päivittäisten onnettomuuksien, häiriötilanteiden ja poikkeusolojen näkökulmista.

Ehdotetun 2 momentin mukaan riskianalyysiin sisältyvien uhkien arvioinnin tulisi kattaa päivittäiset onnettomuudet, häiriötilanteet ja poikkeusolot.

Ehdotetun 3 momentin mukaan riskianalyysi tulisi laatia siten, että sen perusteella pelastustoimen palvelut on mahdollista mitoittaa riskien ja uhkien mukaisesti.

Pelastustoiminnan toimintavalmiuden mitoittamiseksi ja päivittäisten onnettomuusuhkien arvioimiseksi hyvinvointialueen alue jaetaan ruuduiksi. Jokaiselle riskiruudulle määritellään valtakunnallisen tietoaineiston pohjalta yhtenäisin perustein riskiluokka. Tietoaineisto koostuu mm. ruudun kerrosalatiedoista, asukaslukutiedoista ja viimeisen viiden vuoden aikana tapahtuneista riskiluokan määrittävistä onnettomuuksista.

Ehdotetun 4 momentin mukaan häiriötilanneuhkien arvioinnissa olisi otettava huomioon kansallisen ja alueellisen riskiarvion tulokset.

Häiriötilanneuhkien arvioinnissa käytetään kansallisen riskiarvion ja kansalliseen riskiarvioon perustuvan alueellisen riskiarvion tuloksia, joiden perusteella valitaan

soveltuvimmat riskienhallintakeinot ja päätetään tarvittavista voimavaroista. Häiriötilanteiden uhat ovat sellaisia, joissa tarvitaan useiden viranomaisten ja muiden toimijoiden yhteistoimintaa ja joihin vastataan viranomaisten säännönmukaisilla normaaliolojen toimivaltuuksilla. Uhkien arviointi tehdään yhteistyössä keskeisten yhteistyöviranomaisten ja -tahojen sekä niillä olevien tietoaineiston pohjalta.

Suomen kansallisen riskinarvion laatiminen perustuu Euroopan parlamentin ja neuvoston päätökseen unionin pelastuspalvelumekanismista (N:o 1313/2013/EU ja 2019/420 sekä asetus 2021/836). Päätöksen 6 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on kehitettävä riskinarviointeja kansallisella ja asianmukaisella paikallisella tasolla ja annettava komissiolle yhteenveto niiden keskeisistä osista.

Valtakunnallisen eri toimijoiden yhteisen riskiarvioinnin kokonaisuus muodostuu kansallisesta sekä alueellisista riskiarvioista, joissa merkittävimmät riskit on tunnistettu ja arvioitu poikkihallinnollisesti. Kansallisesti ja alueellisesti arvioidut riskit muodostavat yhtenäisen perustan sille, millaisiin riskeihin eri hallinnonalojen ja muiden toimijoiden on varauduttava. Lisäksi kukin toimija ja toimiala laatii ja hyödyntää varautumisessaan omia riskiarvioitaan ja arvioi hallinnonalaan ja toimialaan koskevan lainsäädännön mukaisesti riskejä yksityiskohtaisemmin suhteessa tehtäviinsä ja toimintaansa.

Kansallisessa riskiarviossa tunnistetaan riskejä, joilla on laajaa kansallista merkitystä ja arvioidaan niiden vaikutusta yhteiskunnan elintärkeisiin toimintoihin. Kansallinen riskiarvio linkittyy olennaisesti kansalliseen varautumiseen ja yhteiskunnan turvallisuusstrategiaan.

Alueellinen riskiarvio yhtäältä täydentää kansallista riskiarviota hyvinvointialueen näkökulmasta ja toisaalta yhdistää sekä mahdollisesti osin täydentää eri toimialojen ja toimijoiden alueellista riskiarviotietoa. Alueelliset riskiarviot laaditaan sisäministeriön toimeksiannosta poikkihallinnollisesti siten, että työryhmissä ovat edustettuina alueen kunnat, alueen viranomaiset, elinkeinoelämä ja järjestöt. Laadintaa koordinoivat pelastuslaitokset ja aluehallintovirastot.

Ehdotetun 5 momentin mukaan poikkeusolojen uhkien arvioinnissa olisi otettava huomioon valmiuslaissa määritellyt poikkeusolot. Poikkeusolojen uhat ovat sellaisia, että niiden hallinnassa voidaan tarvita valmiuslain mukaisia toimivaltuuksia. Sodan ajan uhkien arvioinnissa on käytettävä Puolustusvoimien pelastusviranomaisille pelastuslain 65 §:n 5 momentin nojalla antamia sodan ajan uhkien ja niiden vaikutusten arviointia varten tarvittavia tietoja.

7 §. *Palvelutasopäätöksen rakenne palveluittain.* Pykälässä säädettäisiin palvelutasopäätöksen rakenteesta palveluittain.

Palvelutasopäätöksessä tulisi esittää kunkin tämän asetuksen 8 §:ssä säädetyn palvelun osalta pykälässä säädetty tiedot.

Pykälän 1 kohdan mukaan päätöksessä tulisi kuvata palvelu ja sen palvelutason nykytila.

Pykälän 2 kohdan mukaan päätöksessä tulisi kuvata palvelun tavoitteet ja arvio palvelun tarpeesta.

Hyvinvointialueesta annetun lain 7 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan hyvinvointialue vastaa järjestettävien palvelujen ja muiden toimenpiteiden tarpeen, määrän ja laadun määrittelemisestä.

Jotta palvelut voidaan toteuttaa palveluihin oikeutettujen tarvetta vastaavasti, on järjestämisvastuussa olevan selvitettävä mitä palveluja hyvinvointialueella tarvitaan ja

miten paljon niitä käytetään. Palvelutarpeeseen vaikuttavat lisäksi valtakunnalliset, alueelliset ja paikalliset strategiat, riskianalyysi sekä muut toimintaympäristöanalyysit.

Pykälän 3 kohdan mukaan aluevaltuuston tulisi konkreettisesti päättää kunkin palvelun palvelutasosta. Päivittäistä toimintaa koskevan palvelutason lisäksi aluevaltuuston tulisi päättää kunkin palvelun osalta sitä koskevasta varautumisesta häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin.

Pelastustoimen järjestämisestä annetun lain 6 §:n 1 momentin mukaan palvelutasopäätöstä tehtäessä on otettava huomioon kansallisesti merkittävät riskit, selvitettävä alueella esiintyvät uhkat ja arvioitava niistä aiheutuvat riskit sekä määriteltävä toiminnan tavoitteet, käytettävät voimavarat, tuotettavat palvelut ja niiden taso.

Palveluiden tasolla tarkoitetaan esimerkiksi lakisääteiseen ohjaukseen, neuvontaan ja turvallisuusviestintään kuuluvan palvelun tavoitteita tai pelastustoimintaan käytettävien yksiköiden ja muodostelmien toimintavalmiutta hyvinvointialueen alueen eri osissa. Tällä tarkoitetaan sellaisia toiminnallisia aluejakoja, joista on eroteltavissa riskien edellyttämät palvelun tasot. Aluejakoja ovat esimerkiksi paloasemajako, paloasemaryhmäjako, toiminta-aluejako sekä päivystysaluejako. Mikäli päätös on muotoiltu siten, että tosiasiallinen palvelun taso kaikissa alueen osissa käy ilmi ilman tarkempaa aluejakoa, erillistä alueen eri osien jaottelua ei tarvittaisi. Palveluiden taso tulee määritellä valtakunnallisen yhteisen mallin mukaisesti, mikäli sellainen on käytettävissä.

Aluevaltuuston päättämän palvelutason tulisi olla vähintään laissa säädetyn tasoinen. Päätöksestä tulisi selkeästi käydä ilmi, miten palvelun päätetty palvelutaso vastaa pelastustoimen järjestämisestä annetun lain 3 §:n mukaisesti kansallisia, alueellisia ja paikallisia tarpeita ja onnettomuusuhkia ja muita uhkia sekä miten aluehallintoviraston pelastustoimen järjestämisestä annetun lain 6 §:n 3 momentin mukainen lausunto on otettu huomioon päätöstä tehtäessä.

Pykälän 4 kohdan mukaan päätöksessä tulisi kuvata kyseisen palvelun kehittämistarve. Kohdassa olisi tuotava esiin, mitkä ovat ne ongelmat tai epäkohdat, jotka edellyttävät muutosta vallitsevaan tilaan. Lisäksi kohdassa tulisi esittää toimenpiteet ja aikataulu sille, miten kyseisen palvelun palvelutaso saatetaan aluevaltuuston päättämälle, laissa säädetylle tasolle. Palvelukohtaiset kehittämistarpeet koottaisiin tämän asetuksen 9 §:ssä tarkoitettuun kehittämissuunnitelmaan.

8 §. *Palvelutasopäätökseen sisältyvät palvelut ja tehtävät.* Pykälässä säädettäisiin niistä pelastustoimen palveluista ja tehtävistä, joista tulisi tehdä palvelutasopäätös.

Hyvinvointialueesta annetun lain 7 §:n 1 momentin mukaan hyvinvointialue vastaa sille lailla säädettyjen tehtävien hoitamisesta, hyvinvointialueen asukkaana laissa säädettyjen oikeuksien toteutumisesta ja palvelukokonaisuuksien yhteensovittamisesta sekä järjestettävien palvelujen ja muiden toimenpiteiden:

- 1) yhdenvertaisesta saatavuudesta;
- 2) tarpeen, määrän ja laadun määrittelemisestä;
- 3) tuottamistavan valinnasta;
- 4) tuottamisen ohjauksesta ja valvonnasta.

Pelastustoimen järjestämisestä annetun lain 6 §:n 1 momentin mukaan aluevaltuusto päättää pelastustoimen palvelutasosta.

Pelastustoimen järjestämisestä annetun lain 6 §:n 4 momentin mukaan sisäministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä palvelutasopäätöksen sisällön perusteista ja rakenteesta.

Onnettomuuksien ehkäisy ja valvonta

Ehdotetussa 1 momentissa säädettäisiin onnettomuuksien ehkäisyn ja valvonnan palvelutasosta päättämisestä.

Momentin 1 kohdan mukaan aluevaltuuston tulisi päättää pelastustoimelle kuuluvaa ohjausta, neuvontaa ja turvallisuusviestintää koskevasta palvelutasosta.

Pelastuslain 27 §:n 2 momentin 1 kohdan mukaan hyvinvointialue päättää, millä tavoin pelastuslaitos huolehtii alueellaan pelastustoimelle kuuluvasta ohjauksesta, neuvonnasta ja turvallisuusviestinnästä, jonka tavoitteena on tulipalojen ja muiden onnettomuuksien ehkäiseminen ja varautuminen onnettomuuksien torjuntaan sekä asianmukainen toiminta onnettomuus- ja vaaratilanteissa ja onnettomuuksien seurausten rajoittamisessa.

Hyvinvointialueesta annetun lain 7 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaan hyvinvointialue vastaa järjestettävien palvelujen ja muiden toimenpiteiden tuottamistavan valinnasta.

Hyvinvointialue voi tuottaa pelastustoimintaan kuuluvat palvelut itse, sopia järjestämisvastuun siirtämisestä toiselle hyvinvointialueelle tai hankkia ne sopimukseen perustuen sopimuspalokunnalta tai muulta pelastusalaalla toimivalta yhteisöltä.

Pelastuslain 51 §:n 1 momentin mukaan pelastustoimen koulutus-, neuvonta- ja valistustehtävissä voidaan käyttää apuna vapaaehtoisia organisaatioita ja henkilöitä.

Aluevaltuusto päättäisi ohjauksen, neuvonnan ja turvallisuusviestinnän tavoitteista ja palveluihin käytettävistä voimavaroista sekä painopisteiden ja kohderyhmien perusteista. Palvelutasopäätöksessä voitaisiin päättää myös neuvonnan ja turvallisuusviestinnän tuottamistavan valinnan perusteista.

Momentin 2 kohdan mukaan aluevaltuuston tulisi päättää palontutkintaa koskevasta palvelutasosta.

Pelastuslain 41 §:n mukaan pelastuslaitoksen on suoritettava palontutkinta.

Palontutkinta suoritetaan jokaisen pelastuslaitoksen toimenpiteitä edellyttäneen tulipalon osalta.

Palontutkinnassa arvioidaan tulipalon syttymissyy ja selvitetään tarvittavassa laajuudessa palon syttymiseen ja leviämiseen vaikuttaneet tekijät, palosta aiheutuneet vahingot ja vahinkojen laajuuteen vaikuttaneet tekijät sekä pelastustoiminnan kulku. Selvityksen laajuuteen vaikuttaa erityisesti palon seurausten vakavuus.

Säännöksessä palontutkinnalla tarkoitetaan vähintään pelastustoiminnannan johtajan ammattikokemukseen perustuvaa arviota.

Palontutkinnan tavoitteena on vastaavien onnettomuuksien ehkäisy ja vahinkojen rajoittaminen sekä pelastustoiminnan ja toimintavalmiuksien kehittäminen.

Aluevaltuusto päättäisi palontutkinnan laajuuden määrittämisen perusteista, painopisteistä ja palontutkintaan käytettävistä voimavaroista.

Momentin 3 kohdan mukaan aluevaltuuston tulisi päättää palvelutasosta koskien yhteistyötä onnettomuuksien ehkäisemisessä.

Pelastuslain 42 §:n mukaan pelastuslaitoksen tulee onnettomuuksien ehkäisemiseksi ja turvallisuuden ylläpitämiseksi toimia yhteistyössä muiden viranomaisten sekä alueella olevien yhteisöjen ja asukkaiden kanssa sekä osallistua paikalliseen ja alueelliseen turvallisuussuunnittelutyöhön.

Aluevaltuusto päättäisi onnettomuuksien ehkäisyä koskevan yhteistyön tavoitteista, järjestelyistä ja yhteistyöhön käytettävistä voimavaroista.

Momentin 4 kohdan mukaan aluevaltuuston tulisi päättää onnettomuuskehityksen seuranta koskevasta palvelutasosta.

Pelastuslain 43 §:n mukaan pelastuslaitoksen tulee seurata onnettomuusuhkien sekä onnettomuuksien määrän ja syiden kehitystä ja niistä tehtävien johtopäätösten perusteella ryhtyä osaltaan toimenpiteisiin onnettomuuksien ehkäisemiseksi ja niihin varautumiseksi sekä tarvittaessa tehdä esityksiä muille viranomaisille ja tahoille.

Aluevaltuusto päättäisi onnettomuuskehityksen seurannan painopisteistä ja seurantaan käytettävistä voimavaroista.

Momentin 5 kohdan mukaan aluevaltuuston tulisi päättää hyvinvointialueiden yhteistoiminnassa hoitamien onnettomuuksien ehkäisyyn ja valvontaan kuuluvien tehtävien asianmukaisen järjestämisen valvonnasta.

Hyvinvointialueesta annetun lain 7 §:n 2 momentin mukaan hyvinvointialue voi hoitaa tehtävät itse tai sopia järjestämismääräyksiin siirtämisestä toiselle hyvinvointialueelle. Säännöksen perusteluiden mukaan hyvinvointialueiden vapaaehtoisessa yhteistoiminnassa hyvinvointialueet voisivat sopia, miten järjestämismääräyksiä jaetaan. Vaikka tehtävä järjestettäisiin yhteistoiminnassa, järjestämismääräyksiin siirtävällä hyvinvointialueella olisi aina kuitenkin tehtävän rahoitusvastuu sekä viimesijainen vastuu valvoa, että tehtävä tulee asianmukaisesti järjestetyksi.

Hyvinvointialueiden yhteistoiminnan muodoista säädetään hyvinvointialueesta annetun lain 8 luvussa.

Aluevaltuusto päättäisi, miten toisen hyvinvointialueen järjestettäväksi siirretyn tehtävän asianmukainen järjestäminen varmistetaan.

Momentin 6 kohdan mukaan aluevaltuuston tulisi päättää valvontatehtävistä.

Pelastuslain 27 §:n 2 momentin 2 kohdan mukaan hyvinvointialue päättää, millä tavoin pelastuslaitos huolehtii alueellaan pelastustoimen valvontatehtävistä.

Pelastuslain 78 §:n mukaan pelastuslaitoksen on alueellaan valvottava pelastuslain 2 ja 3 luvun säännösten noudattamista.

Pelastuslain 79 §:n mukaan pelastuslaitoksen on laadittava valvontasuunnitelma valvontatehtävän toteuttamisesta. Valvontasuunnitelman tulee perustua hyvinvointialueen pelastustoimen palvelutasopäätökseen.

Valvonnan on perustuttava riskien arviointiin, ja sen tulee olla laadukasta, säännöllistä ja tehokasta.

Valvontasuunnitelmassa on määritettävä suoritettavat palotarkastukset ja muut valvontatoimenpiteet sekä kuvattava, miten valvontasuunnitelman toteutumista arvioidaan.

Aluevaltuusto päättäisi valvonnan perusteista, tavoitteista ja valvontatehtävään käytettävistä voimavaroista.

Momentin 7 kohdan mukaan aluevaltuuston tulisi päättää valmiuden tarkastamista koskevasta palvelutasosta.

Pelastuslain 84 §:n mukaan pelastusviranomaiset voivat tehdä tarkastuksia pelastuslaissa säädettyjen suuronnettomuuksien ja poikkeusolojen varautumisjärjestelyjen valvomiseksi.

Säännöksen perusteella hyvinvointialueen pelastusviranomaisilla on yleinen oikeus tehdä tarkastuksia suuronnettomuuksien ja poikkeusolojen varautumisjärjestelyiden valvomiseksi.

Aluevaltuusto päättäisi valmiustarkastusten painopisteistä ja valmiustarkastuksiin käytettävistä voimavaroista.

Pelastustoiminta

Ehdotetussa 2 momentissa säädettäisiin pelastustoiminnan palvelutasosta päättämisestä.

Pelastuslain 27 §:n 2 momentin 4 kohdan mukaan hyvinvointialue päättää, millä tavoin pelastuslaitos huolehtii alueellaan pelastustoimintaan kuuluvista tehtävistä.

Pelastuslain 32 §:n 1 momentin mukaan pelastustoimintaan kuuluu:

- 1) hälytysten vastaanottaminen;
- 2) väestön varoittaminen;
- 3) uhkaavan onnettomuuden torjuminen;
- 4) onnettomuuden uhrien ja vaarassa olevien ihmisten, ympäristön ja omaisuuden suojaaminen ja pelastaminen;
- 5) tulipalojen sammuttaminen ja vahinkojen rajoittaminen;
- 6) 1–5 kohdassa mainittuihin tehtäviin liittyvät johtamis-, viestintä-, huolto- ja muut tukitoiminnot.

Pelastuslain 2 §:n 4 momentin mukaan pelastuslain mukainen toiminta on suunniteltava ja järjestettävä siten, että se on mahdollista myös valmiuslain mukaisissa poikkeusoloissa.

Momentin 1 kohdan mukaan aluevaltuuston tulisi päättää väestön varoittamista vaara- ja onnettomuustilanteessa sekä siihen tarvittavaa hälytysjärjestelmää koskevasta palvelutasosta.

Pelastuslain 27 §:n 2 momentin 3 kohdan mukaan hyvinvointialue päättää, millä tavoin pelastuslaitos huolehtii alueellaan väestön varoittamisesta vaara- ja onnettomuustilanteessa sekä siihen tarvittavasta hälytysjärjestelmästä.

Aluevaltuusto päättäisi kiinteiden väestöhälyttimien peitosta, hankinnasta ja ylläpidosta sekä muista hälytysjärjestelmistä.

Momentin 2 kohdan mukaan aluevaltuuston tulisi päättää pelastustoimintaan kuuluvien palveluiden palvelutasosta.

Pelastustoimen järjestämisestä annetun lain 3 §:n 2 momentin mukaan pelastustoimen palvelut on suunniteltava ja toteutettava siten, että onnettomuus- ja vaaratilanteissa tarvittavat toimenpiteet voidaan suorittaa viivytyksettä ja tehokkaasti.

Aluevaltuusto päättäisi onnettomuus- ja vaaratilanteissa tarvittavien toimenpiteiden palvelutasosta niin, että tarvittavat toimenpiteet voidaan suorittaa viivytyksettä ja tehokkaasti. Tarvittavien toimenpiteiden riittävyttä arvioidessaan aluevaltuusto ottaisi

huomioon asiaa koskevat kansalliset ohjeet, kuten Pelastustoimen toimintavalmiuden suunnitteluohjeen (Sisäasiainministeriön julkaisu 21/2012).

Aluevaltuusto päättäisi pelastustoiminnan palvelutasosta seuraavasti:

1. Toimintavalmiuseräkatavoitteet

1.1 Ensimmäisen yksikön riskiluokkakohtainen ruudun toimintavalmiuseräjän ensimmäisaika minuutteina

1.2 Pelastustoiminnan riskiluokkakohtainen ruudun toimintavalmiuseräjän ensimmäisaika minuuttina

1.3 Pelastusjoukkueen riskiluokkakohtainen ruudun toimintavalmiuseräjän ensimmäisaika minuutteina

1.4 Ensimmäisen yksikön ruutukohtainen toimintavalmiuseräjän toteutumisen vähimmäistaso prosentteina

1.5 Pelastustoiminnan ruutukohtainen toimintavalmiuseräjän toteutumisen vähimmäistaso prosentteina

1.6 Ensimmäisen yksikön toimintavalmiuseräkatavoitteen mediaani minuutteina ja sekunteina kaikissa kiireellisissä tehtävissä, riskiluokista riippumatta

1.7 Pelastustoiminnan toimintavalmiuseräkatavoitteen mediaani minuutteina ja sekunteina kaikissa kiireellisissä tehtävissä yhteensä riskiluokista riippumatta

1.8 Pelastusjoukkueen toimintavalmiuseräkatavoitteen mediaani minuutteina ja sekunteina kaikissa kiireellisissä tehtävissä yhteensä riskiluokista riippumatta

2. Valmiuden säätelyn toimintamallit

3. Pelastustoiminnan henkilöstövoimavarojen määrä ja laatu hyvinvointialueen alueen eri osissa

4. Pelastustoiminnan henkilövoimavarojen osaamisen ylläpidon ja kehittämisen pääperiaatteet

5. Pelastustoiminnan henkilövoimavarojen fyysisen toimintakyvyn vähimmäistaso

6. Pelastustoiminnan kalustovoimavarat toiminnoittain alueen eri osissa

7. Pelastusasemat, paloasemat sekä muut kiinteistöt ja toimipisteet

8. Savusukellusvalmiudet alueen eri osissa

9. CBRNE-onnettomuuksien valmiudet alueen eri osissa sisältäen kemikaalisukellusvalmiudet

10. Vesipelastamisen valmiudet alueen eri osissa sisältäen venekaluston sekä vesisukellus- ja pintapelastusvalmiudet

11. Ympäristövahinkojen pelastustoiminnan erityisvalmiudet

12. Korkealta pelastamisen valmiudet alueen eri osissa sisältäen periaatteet putoamisvaarallisella alueella työskentelystä sekä ajoneuvokalustosta

13. Sammutusveden saamisen valmiudet alueen eri osissa sisältäen periaatteet letkukalustosta, säiliöautoista ja pumpuista

14. Muiden paikallisten riskien mukaiset valmiudet, esimerkiksi maanalainen pelastaminen, maastopalot ja maastopelastaminen.

Hyvinvointialueen alueen eri osilla tarkoitetaan sellaisia toiminnallisia aluejakoja, joista on eroteltavissa riskien edellyttämät palvelun tasot. Aluejakoja ovat esimerkiksi paloasemajako, paloasemaryhmäjako, toiminta-aluejako sekä päivystysaluejako. Mikäli päätös on muotoiltu siten, että tosiasiallinen palvelun taso kaikissa alueen osissa käy ilmi ilman tarkempaa aluejakoa, erillistä alueen eri osien jaottelua ei tarvittaisi

Momentin 3 kohdan mukaan aluevaltuuston tulisi päättää pelastustoiminnan johtamista koskevasta palvelutasosta.

Pelastuslain 32 §:n 1 momentin 6 kohdan mukaan pelastustoimintaan kuuluu pelastustoimintaan liittyvä johtamistoiminta.

Pelastuslain 34 §:n mukaan pelastustoiminnan johtajana toimii sen hyvinvointialueen pelastusviranomainen, jossa onnettomuus tai vaaratilanne on saanut alkunsa. Pelastustoimintaa voi kuitenkin tilapäisesti johtaa muu hyvinvointialueen pelastuslaitoksen palveluksessa oleva tai sopimuspalokuntaan kuuluva siihen saakka, kun toimivaltainen pelastusviranomainen ottaa pelastustoiminnan johtaakseen.

Pelastuslain 2 §:n 4 momentin mukaan pelastuslain mukainen toiminta on suunniteltava ja järjestettävä siten, että se on mahdollista myös valmiuslain mukaisissa poikkeusoloissa.

Aluevaltuusto päättäisi riskien ja uhkien edellyttämästä johtamisjärjestelmästä.

Momentin 4 kohdan mukaan aluevaltuuston tulisi päättää hyvinvointialueiden yhteistoiminnassa hoitamien pelastustoimintaan kuuluvien tehtävien asianmukaisen järjestämisen valvonnasta.

Hyvinvointialueesta annetun lain 7 §:n 2 momentin mukaan hyvinvointialue voi hoitaa tehtävät itse tai sopia järjestämistä vastuun siirtämisestä toiselle hyvinvointialueelle. Momentin perusteluiden mukaan hyvinvointialueiden vapaaehtoisessa yhteistoiminnassa hyvinvointialueet voisivat sopia, miten järjestämistä vastuu jaetaan. Vaikka tehtävä järjestettäisiin yhteistoiminnassa, järjestämistä vastuun siirtävällä hyvinvointialueella olisi aina kuitenkin tehtävän rahoitusvastuu sekä viimesijainen vastuu valvoa, että tehtävä tulee asianmukaisesti järjestetyksi.

Hyvinvointialueiden yhteistoiminnan muodoista säädetään hyvinvointialueesta annetun lain 8 luvussa.

Aluevaltuusto päättäisi toisen hyvinvointialueen järjestettäväksi siirretyn tehtävän asianmukaisen järjestämisen valvonnasta.

Momentin 5 kohdan mukaan aluevaltuuston tulisi päättää pelastusviranomaisten virka-avun muille viranomaisille antamista koskevasta palvelutasosta.

Pelastuslain 50 §:n mukaan pelastusviranomainen voi antaa toimialaansa soveltuvaa virka-apua valtion, hyvinvointialueen tai kunnan viranomaisen ja laitoksen laissa säädetyn tehtävän suorittamiseksi.

Aluevaltuusto päättäisi muille viranomaisille annettavan virka-avun perusteista ja ehdoista.

Momentin 6 kohdan mukaan aluevaltuuston tulisi päättää osallistumista pelastustoimeen kuuluvan ulkomaille annettavan avun ja pelastustoimeen kuuluvan kansainvälisen avun vastaanottamisen edellyttämään valmiuden ylläpitoon koskevasta palvelutasosta.

Sisäministeriö päättää kansainväliseen avunantoon käytettävistä erityisvalmiuksista. Sisäministeriö vastaa myös ulkomaille annettavasta avusta ja kansainvälisen avun pyytämisestä Suomelle johtuvista kustannuksista, kun sisäministeriö tekee päätöksen kansainvälisen avun antamisesta tai vastaanottamisesta pelastuslain 38 §:n nojalla.

Hyvinvointialueet vastaavat niiden hallussa olevien kansainvälisessä avunannossa hyödynnettävien varusteiden ja kaluston varastoinnista ja ylläpidosta siten, että nämä erityisvalmiudet, mukaan lukien henkilöstön osaaminen, ovat tarvittaessa sisäministeriön päätöksen mukaisesti käytettävissä kansainvälisiin tehtäviin Suomea sitovien sopimusten ja sitoumusten edellyttämällä tavalla. Kalustoa ja henkilöstön osaamista voidaan hyödyntää myös kansainvälisen avun vastaanottamistilanteissa sekä kansallisessa pelastustoiminnassa.

Pelastuslain 27 §:n 3 momentin 2 kohdan mukaan pelastuslaitos osallistuu pelastuslain 38 §:ssä tarkoitettuun pelastustoimeen kuuluvan ulkomaille annettavan avun ja pelastustoimeen kuuluvan kansainvälisen avun vastaanottamisen edellyttämään valmiuden ylläpitoon.

Pelastuslain 97 §:n mukaan valtio voi osallistua pelastustoimessa, kansainvälisessä pelastustoimessa ja poikkeusoloissa tarvittavan valmiuden ylläpitämiseen hankkimalla sellaista erityiskalustoa tai rahoittamalla sellaista toimintaa, jonka hankkiminen tai rahoittaminen valtion varoista on erityisestä syystä tarkoituksenmukaista.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua kansainväliseen pelastustoimeen soveltuvaa kalustoa voidaan luovuttaa hyvinvointialueiden haltuun ja käyttöön, jos luovutettu kalusto sijoitetaan ja varastoidaan siten, että se on viivytyksettä käytettävissä 38 §:ssä tarkoitettuun pelastustoimeen kuuluvan avun antamiseen ulkomaille.

Aluevaltuusto päättäisi pelastuslaitoksen osallistumisesta pelastuslain 38 §:ssä tarkoitettuun pelastustoimeen kuuluvan ulkomaille annettavan avun edellyttämään valmiuden ylläpitoon sekä pelastustoimeen kuuluvan kansainvälisen avun vastaanottamisen järjestelyiden perusteista.

Pelastustoiminnan suunnitelmat

Ehdotetussa 3 momentissa säädettäisiin pelastustoiminnan suunnitelmiin liittyvästä palvelutasosta päättämisestä.

Momentin 1 kohdan mukaan aluevaltuuston tulisi päättää hälytysohjetta koskevasta palvelutasosta.

Pelastuslain 33 §:n mukaan pelastuslaitoksen tulee yhteistyössä pelastustoimintaan osallistuvien, virka-apua antavien viranomaisten sekä Hätäkeskuslaitoksen kanssa laatia hälytysohje pelastustoiminnassa tarvittavien voimavarojen hälyttämisestä. Hälytysohjeessa tulee ottaa huomioon myös pelastuslaitosten hyvinvointialueesta annetun lain 8 luvussa tarkoitettuun sopimukseen perustuva yhteistoiminta ja 45 §:ssä pelastuslaitokselle säädetty velvollisuus antaa apua toiselle pelastuslaitokselle.

Pelastuslaitosten 45 §:ssä tarkoitetut yhteistyösuunnitelmat on otettava huomioon laadittaessa 33 §:n mukaista hälytysohjetta.

Aluevaltuusto päättäisi hälytysohjeen päivittämisen aikavälistä ja tehtävään käytettävistä voimavaroista.

Momentin 2 kohdan mukaan aluevaltuuston tulisi päättää pelastuslaitosten avunannon suunnittelua koskevasta palvelutasosta.

Pelastuslain 45 §:n mukaan pelastuslaitoksen tulee tarvittaessa antaa apua toiselle pelastuslaitokselle pelastustoiminnassa ja laatia yhteistyössä tarpeelliset pelastuslaitosten yhteistyösuunnitelmat avun antamiseen varautumisesta sekä avun pyytämisestä ja antamisesta.

Aluevaltuusto päättäisi pelastuslaitosten keskinäistä avunantoa koskevien suunnitelmien laajuudesta (osapuolista), annettavasta avusta, laatimisesta ja päivittämisestä.

Momentin 3 kohdan mukaan aluevaltuuston tulisi päättää yhteistyön suunnittelua pelastustoiminnassa koskevasta palvelutasosta.

Pelastuslain 46 §:n 1 momentin mukaan valtion, hyvinvointialueen ja kunnan viranomaiset, laitokset ja liikelaitokset ovat velvollisia osallistumaan pelastuslaitoksen johdolla pelastustoiminnan suunnitteluun.

Pelastuslain 47 §:n 2 momentin mukaan viranomaiset, laitokset ja liikelaitokset, jotka ovat velvollisia antamaan pelastusviranomaisille virka-apua ja asiantuntija-apua tai joiden asiantuntemusta muutoin tarvitaan pelastustoiminnassa ja siihen varautumisessa, ovat velvollisia laatimaan pelastuslaitoksen johdolla ja yhteistoiminnassa keskenään tarpeelliset suunnitelmat tehtäviensä hoitamisesta pelastustoiminnan yhteydessä ja osallistumisesta pelastustoimintaan (yhteistyösuunnitelma).

Pelastuslain 47 §:n 3 momentin mukaan merialueella tapahtuvaa alusöljyvahinkojen ja aluskemikaalivahinkojen pelastustoimintaa koskevat suunnitelmat laaditaan kuitenkin Rajavartiolaitoksen johdolla.

Yhteistyösuunnitelmista säädetään tarkemmin sisäministeriön asetuksessa pelastustoimen suunnitelmista (1363/2018).

Aluevaltuusto päättäisi yhteistyösuunnitelmien laatimisesta, päivittämisen aikavälistä ja suunnitteluun käytettävistä voimavaroista.

Momentin 4 kohdan mukaan aluevaltuuston tulisi päättää pelastustoimintaa ja sen johtamista koskevia suunnitelmia koskevasta palvelutasosta.

Pelastuslain 47 §:n 1 momentin mukaan pelastuslaitoksen tulee laatia hyvinvointialueen onnettomuusuhkien edellyttämät pelastustoimintaa ja sen johtamista koskevat suunnitelmat.

Pelastustoimintaa ja sen johtamista koskevista suunnitelmista säädetään tarkemmin sisäministeriön asetuksessa pelastustoimen suunnitelmista.

Aluevaltuusto päättäisi pelastustoimintaa ja sen johtamista koskevien suunnitelmien laatimisesta, päivittämisen aikavälistä ja suunnitteluun käytettävistä voimavaroista.

Momentin 5 kohdan mukaan aluevaltuuston tulisi päättää erityistä vaaraa aiheuttavien kohteiden ulkoista pelastussuunnitelmia koskevasta palvelutasosta.

Pelastuslain 48 §:n mukaan pelastuslaitoksen on laadittava onnettomuuden varalle ulkoinen pelastussuunnitelma yhteistyössä asianomaisen toiminnanharjoittajan kanssa pykälässä tarkemmin määrätyille alueille.

Aluevaltuusto päättäisi ulkoisten pelastussuunnitelmien päivittämisen aikavälistä, suuronnettomuusvaaroista tiedottamisesta ja harjoituksista sekä suunnitteluun ja harjoituksiin käytettävistä voimavaroista.

Pelastustoimen vapaaehtoistoiminta

Ehdotetussa 4 momentissa säädettäisiin pelastustoimen vapaaehtoismintaan liittyvästä palvelutasosta päättämisestä.

Momentin 1 kohdan mukaan aluevaltuuston tulisi päättää vapaaehtoisten käyttöä pelastustoimen tehtävissä koskevasta palvelutasosta.

Pelastuslain 51 § mukaan pelastustoimen koulutus-, neuvonta- ja valistustehtävissä sekä pelastustoiminnassa voidaan käyttää apuna vapaaehtoisia organisaatioita ja henkilöitä.

Hyvinvointialueesta annetun lain 7 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaan hyvinvointialue vastaa järjestettävien palvelujen ja muiden toimenpiteiden tuottamistavan valinnasta.

Hyvinvointialue voi tuottaa pelastustoimintaan kuuluvat palvelut itse, sopia järjestämisvastuun siirtämisestä toiselle hyvinvointialueelle tai hankkia ne sopimukseen perustuen sopimuspalokunnalta tai muulta pelastusalalla toimivalta yhteisöltä.

Aluevaltuusto päättäisi vapaaehtoisten organisaatioiden ja henkilöiden käytöstä pelastustoimen palveluiden tuottamisessa.

Momentin 2 kohdan mukaan aluevaltuuston tulisi päättää pelastustoimen vapaaehtoisminnan edistämistä koskevasta palvelutasosta.

Pelastuslain 52 §:n mukaan pelastustoimen viranomaisten tulee mahdolluuksiensa mukaan edistää pelastustoimen tehtävissä käytettävien vapaaehtoisten organisaatioiden toimintaedellytyksiä.

Vapaaehtoisten organisaatioiden toimintaedellytysten edistämisen käsittää taloudellista tukea, koulutuksellista tukea tai muuta yhteistyötä vapaaehtoisten organisaatioiden kanssa. Säännös ei velvoita pelastustoimen viranomaisorganisaatiota ja niiden pelastusviranomaisia mihinkään nimenomaisesti tai säädöksissä ennalta yksilöityihin toimenpiteisiin tai taloudellisen tuen antamiseen. Säännös asettaa kuitenkin pelastustoimen viranomaisille eli hyvinvointialueelle ja sen pelastuslaitokselle lakisääteisen velvollisuuden ottaa toiminnassaan erityisesti huomioon vapaaehtoisminnan edistämiseen tähtäävät toimenpiteet. Toimenpiteiden tulisi näkyä kirjattuina tavoitteina ja toimenpiteinä muun muassa pelastuslaitosten toimintasuunnitelmissa.

Aluevaltuusto päättäisi vapaaehtoisminnan tukemisen tavoitteista, toimenpiteistä ja muodoista.

Momentin 3 kohdan mukaan aluevaltuuston tulisi päättää sopimuspalokuntaan ja muuhun vastaavaan yhteisöön kuuluvan terveystarkastuksia koskevasta palvelutasosta.

Pelastuslain 53 §:n mukaan sopimuspalokuntaan ja muuhun sopimuksen tehneeseen yhteisöön kuuluvalla savusukeltajalle ja muuta vastaavaa raskasta työtä tekeväälle on järjestettävä pelastustoimintaan kuuluvasta työstä ja työolosuhteista johtuvien terveysvaarojen ja -haittojen ehkäisemiseksi ja torjumiseksi sekä henkilön turvallisuuden, työkyvyn ja terveyden suojelemiseksi ja edistämiseksi tarkoitetut tehtävien edellyttämät työterveyshuoltolain (1383/2001) 12 §:ssä säädettyjä tarkastuksia vastaavat terveystarkastukset ja muut ennalta ehkäisevät palvelut siltä osin kuin hänellä ei ole oikeutta työterveyshuoltolaissa tarkoitettuun työterveyshuoltoon työsuhteen perusteella.

Terveystarkastusten järjestämisestä tulee sopia hyvinvointialueen ja sopimuspalokunnan välisessä sopimuksessa (palokuntasopimus).

Palokuntasopimuksessa on sovittava siitä, kumpi sopijapuolista vastaa säännöksessä tarkoitettujen terveystarkastusten järjestämisestä. Sopimukseen on otettava määräykset terveystarkastuksista ja muista edellä mainitussa pykälässä tarkoitetuista

ennaltaehkäisevistä palveluista sopimuspalokuntaan ja muuhun sopimukseen tehneeseen yhteisöön kuuluvalle savusukeltajalle ja muuta vastaavaa raskasta työtä tekeväälle. Palveluiden piiriin kuuluvat työtehtävät määritellään tarkemmin asianomaisessa sopimuksessa yhteisesti alueen pelastustoimen ja asianomaisen sopimuspalokunnan tai säännöksessä tarkoitetun muun yhteisön kesken.

Aluevaltuusto päättäisi järjestettävän palvelun laajuuden ja sisällön perusteista siltä osin kuin terveystarkastuksia ja muita säännöksessä tarkoitettuja palveluja ei ole pelastustoimintaan kuuluvien tehtävien edellyttämässä laajuudessa järjestetty jo henkilön siviilityönantajan toimesta.

Hyvinvointialue päättäisi palveluiden piiriin kuuluvista työtehtävistä ja sopisi sopimuspalokunnan kanssa siitä, kumpi sopijapuolista vastaa säännöksessä tarkoitettujen terveystarkastusten järjestämisestä.

Momentin 4 kohdan mukaan aluevaltuuston tulisi päättää sivutoimisen henkilöstön ja sopimushenkilöstön koulutusta koskevasta palvelutasosta.

Pelastuslain 56 §:n mukaan pelastuslaitoksen tulee huolehtia siitä, että sen sivutoimisella henkilöstöllä sekä sopimuspalokunnan ja muun sopimuksen tehneen yhteisön henkilöstöllä on pelastuslain 57 §:n 2 momentissa säädetty koulutus.

Aluevaltuusto päättäisi toiminnassa tarpeellisesta koulutusmäärästä ja tehtävään käytettävistä voimavaroista ensisijaisesti palokuntasopimuksessa tai muun yhteisön kanssa tehdyssä sopimuksessa linjatun toimintavalmiuden perusteella.

Väestönsuojeluun varautuminen

Ehdotetussa 5 momentissa säädettäisiin pelastustoimen viranomaisten vastuulla olevan väestönsuojeluun varautumiseen liittyvästä palvelutasosta päättämisestä. Aluevaltuusto ei päättäisi suunnitelmien sisällöstä, vaan varsinainen valmiussuunnittelu ja muu varautuminen olisi aluevaltuuston palvelutasopäätöksessä tekemien linjausten mukaisesti pelastustoimen viranomaisten vastuulla.

Pelastuslain 64 §:n 1 momentin mukaan pelastustoimen viranomaisten on varauduttava toimialaansa kuuluvien väestönsuojelutehtävien hoitamiseen riittävin suunnitelmin ja etukäteen tapahtuvin valmisteluin:

- 1) huolehtimalla väestönsuojelutehtävien edellyttämästä sodan ajan uhkien ja niiden vaikutusten arvioinnista;
- 2) kouluttamalla ja varaamalla henkilöstöä ja väestönsuojelun johto- ja erityishenkilöstöä sekä muuta henkilöstöä väestönsuojelutehtäviin;
- 3) huolehtimalla väestönsuojelun johtamis-, valvonta- ja hälytysjärjestelmien perustamisesta ja ylläpidosta;
- 4) varautumalla valmiuslain 121 §:ssä tarkoitettuun väestön siirtämiseen; sekä
- 5) huolehtimalla muistakin näitä vastaavista toimenpiteistä

Momentin 1 kohdan mukaan aluevaltuuston tulisi päättää väestönsuojeluun varautumisen edellyttämää suunnittelua koskevasta palvelutasosta.

Aluevaltuusto päättäisi väestönsuojeluun varautumisen edellyttämien pelastustoimen viranomaisten vastuulla olevien suunnitelmien laatimisesta, niiden päivittämisen aikavälistä ja tehtävien hoitamiseksi tarvittavista voimavaroista.

Momentin 2 kohdan mukaan aluevaltuuston tulisi päättää pelastustoimen viranomaisten vastuulla olevien väestönsuojelutehtävien edellyttämän toiminnan ja suunnitelmien yhteensovittamista koskevasta palvelutasosta.

Pelastuslain 65 §:n mukaan pelastustoimen viranomaiset huolehtivat niiden vastuulla olevien väestönsuojelutehtävien edellyttämän toiminnan ja suunnitelmien yhteensovittamisesta.

Aluevaltuusto päättäisi väestönsuojelutehtävien edellyttämän toiminnan ja suunnitelmien yhteensovittamisesta ja siihen käytettävistä voimavaroista.

Momentin 3 kohdan mukaan aluevaltuuston tulisi päättää Geneven yleissopimusten mukaista suojelua koskevasta palvelutasosta.

Pelastuslain 66 §:n mukaan väestönsuojelutehtäviä hoitava henkilöstö nauttii aseellisissa selkkauksissa humanitäärisiä tehtäviä suorittaessaan kunnioitusta ja suojelua, josta on sovittu Geneven yleissopimuksissa sekä kansainvälisten aseellisten selkkausten uhrien suojelemisesta ja kansainvälistä luonnetta vailla olevien aseellisten selkkausten uhrien suojelemisesta tehdyssä Geneven yleissopimusten I lisäpöytäkirjan 61 artiklassa. Sama koskee artiklassa määritellyissä tehtävissä käytettävää materiaalia ja tiloja.

Sisäministeriö päättää asianomaisen ministeriön tai hyvinvointialueen pelastusviranomaisen esityksestä, mitä henkilöitä, materiaalia ja tiloja 1 momentissa tarkoitettu suojelu koskee.

Aluevaltuusto päättäisi hyvinvointialueen pelastustoimen viranomaisten vastuulla olevan väestönsuojeluorganisaation henkilöstön, materiaalin ja tilojen määrittämistä koskevien suunnitelmien laatimisesta, päivittämisen aikavälistä ja siihen käytettävistä voimavaroista. Hyvinvointialueen pelastusviranomaisen esittäisi suunnitelmien perusteella sisäministeriön päätettäväksi, mitä henkilöitä, materiaalia ja tiloja Geneven yleissopimusten mukainen suojelu koskee.

Momentin 4 kohdan mukaan aluevaltuuston tulisi päättää väestönsuojelutehtäviin tarvittavan henkilöstön varaamisesta.

Pelastuslain 65 §:n mukaan kukin viranomaisen huolehtii väestönsuojelutehtäviin tarvitsemansa henkilöstön varaamisesta.

Aluevaltuusto päättäisi hyvinvointialueen pelastustoimen viranomaisten vastuulla olevan väestönsuojeluorganisaation henkilöstön ja tilojen varaamista koskevien suunnitelmien laatimisesta, päivittämisen aikavälistä ja siihen käytettävistä voimavaroista.

Momentin 5 kohdan mukaan aluevaltuuston tulisi päättää väestönsuojelukoulutusta koskevasta palvelutasosta.

Pelastuslain 67 §:n mukaan sisäministeriö ja aluehallintovirasto voivat hyvinvointialueen pelastusviranomaisen esityksestä määrätä väestönsuojelun johto- ja muun erityishenkilöstön osallistumaan Pelastusopiston järjestämään väestönsuojelukoulutukseen enintään kymmeneksi vuorokaudeksi vuodessa.

Aluevaltuusto päättäisi pelastuslain 66 §:n perusteella määritellyn pelastustoimen viranomaisten vastuulla olevan väestönsuojelun johto- ja erityishenkilöstön koulutustarpeesta.

Momentin 6 kohdan mukaan aluevaltuuston tulisi päättää poikkeusolojen johtamisedellytysten varmistamista koskevasta palvelutasosta.

Pelastuslain 77 §:n mukaan pelastuslaitoksen tulee järjestää pelastustoiminnan johtamistilat ja muut edellytykset siten, että johtaminen on mahdollista myös poikkeusoloissa.

Johtokeskustilan suojaus tulee suunnitella hyödyntäen väestönsuojien rakenteellisia vaatimuksia siten, että johtamistoimintojen tarvitsemat toimitilat sekä viesti- ja tietoliikenneyhteydet on suojattu samoilta asevaikutuksilta kuin väestönsuojatilat.

Aluevaltuusto päättäisi poikkeusoloissa tapahtuvan pelastustoimen viranomaisten vastuulla olevan johtamisen edellyttämien suojatilojen sekä viesti- ja johtamisjärjestelmien tarpeesta ja muista poikkeusolojen johtamisedellytyksistä ja niiden varajärjestelmistä.

Momentin 7 kohdan mukaan aluevaltuuston tulisi päättää kuntien kanssa tehtävää yhteistyötä koskevasta palvelutasosta.

Hyvinvointialueesta annetun lain 14 §:n mukaan hyvinvointialueen ja sen alueen kuntien on neuvoteltava vähintään valtuustokausittain tehtäviensä hoitamiseen liittyvästä yhteistyöstä, tavoitteista ja työnjaosta. Neuvottelussa voidaan sopia ainakin yhteistyön edellyttämistä yhteistoimintarakenteista, toimintamalleista sekä yhteistyön edellyttämästä tiedonkulusta.

Aluevaltuusto päättäisi kuntien kanssa tehtävän yhteistyön yhteistoimintarakenteista, toimintamalleista sekä yhteistyön edellyttämästä tiedonkulusta. Yhteistyö voisi koskea esimerkiksi kuntien valmiussuunnittelun tukemista.

9 §. Kehittämissuunnitelma. Pykälässä säädettäisiin palvelutasopäätökseen sisältyvästä kehittämissuunnitelmasta.

Ehdotetun 1 momentin mukaan palvelutasopäätökseen tulisi sisältyä suunnitelma palvelutason kehittämisestä. Kehittämissuunnitelma kuvaisi osaltaan toiminnan ja palvelutason kehittämisen painopisteitä. Kehittämissuunnitelmassa tulisi kuvata toimenpiteet, joilla palvelutaso saadaan pysymään tai nostettua päätetylle lakisääteiselle tasolle.

Ehdotetun 2 momentin mukaan kehittämissuunnitelmassa tulisi kuvata sellaiset palvelutasoa koskevat päätökset, joista aiheutuu pelastustoimen järjestämisessä merkittävää voimavarojen uudelleen jakamista, suuria investointeja tai lisäyksiä käyttötalousarvioon. Kehittämissuunnitelman tulisi sisältää palveluiden ja niiden laadun kehittämisen tavoitteet ja aikataulu sekä arvio niiden kustannusvaikutuksista.

Ehdotetun 3 momentin mukaan tarvittaessa kehittämissuunnitelma laattaisiin myös pidemmälle aikavälille kuin palvelutasopäätöskausi.

Pelastustoimen järjestämisestä annetun lain 6 §:n 3 momentin mukaan hyvinvointialueen on pyydettävä palvelutasopäätöksestä ennen sen hyväksymistä aluehallintoviraston lausunto. Aluehallintoviraston tehtävänä olisi lausunnossaan arvioida myös kehittämissuunnitelmaa ja sen aikataulua.

Kehittämissuunnitelmaa laadittaessa sen aikataulussa tulee ottaa huomioon pelastustoimen järjestämisestä annetun lain 18 §:n 1 momentti, jonka mukaan jos palvelutasossa on aluehallintoviraston arvion mukaan huomattavia puutteita tai epäkohtia eikä niitä korjata aluehallintoviraston asettamassa määräajassa, aluehallintovirasto voi määräajassa velvoittaa hyvinvointialueen oikaisemaan sen, mitä on tehty tai lyöty laimin.

10 §. Aluehallintoviraston arviointi. Pykälässä säädettäisiin aluehallintoviraston palvelutasopäätöstä koskevasta arvioinnista.

Pelastustoimen järjestämisestä annetun lain 6 §:n 3 momentin mukaan hyvinvointialueen on pyydettävä palvelutasopäätöksestä ennen sen hyväksymistä aluehallintoviraston lausunto.

Ehdotetun 1 momentin mukaan aluehallintoviraston tehtävänä olisi lausunnossaan arvioida, onko palvelutasopäätös laadittu niin, että siinä on otettu huomioon kansallisesti merkittävät uhkat ja riskit, selvitetty alueella esiintyvät uhat, arvioitu niistä aiheutuvat riskit, määritelty toiminnan tavoitteet ja käytettävät voimavarat sekä palvelut ja niiden taso ja vastaako päätöksen mukainen palvelutaso kansallisia, alueellisia ja paikallisia tarpeita ja onnettomuusuhkia.

Ehdotetun 2 momentin mukaan aluehallintovirasto tehtävänä olisi lisäksi arvioida, onko palvelutasopäätöksen sisältö ja rakenne tässä asetuksessa edellytetyn mukainen.

Ehdotetun 3 momentin mukaan aluehallintoviraston arviointi tulisi tehdä valtakunnallisesti yhdenmukaisin perustein. Lisäksi arvioinnin tulisi sisällöllisesti olla johdonmukainen aluehallintoviraston muiden arviointien kanssa. Tällaisia ovat esimerkiksi aluehallintoviraston tekemä pelastustoimen järjestämislain 14 §:ssä säädetty asiantuntija-arvio sekä pelastustoimen järjestämislain 18 §:ssä säädetty arvio pelastustoimen palvelutasosta.

Ehdotetun 4 momentin mukaan aluehallintoviraston tulisi antaa arvionsa viivytyksettä, kuitenkin viimeistään 30 vuorokauden kuluessa lausunnon pyytämisestä. Aluehallintoviraston lausunto on tarkoitettu osaksi palvelutasopäätöksen valmistelua, eikä hyvinvointialueen palvelutasopäätöstä jälkikäteen alisteta aluehallintoviraston vahvistettavaksi. Tämän johdosta on perusteltua, että palvelutasopäätöksen valmistelua toteutettaisiin jo ennen varsinaista muodollista lausuntopyyntöä aluehallintoviraston ja hyvinvointialueen vuorovaikutuksessa.

11 §. Voimaantulo. Pykälässä säädettäisiin asetuksen voimaantulosta.

Asetus ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 2023. Lain sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaannpanosta (616/2021) 1 §:n 4 momentin mukaan pelastustoimen järjestämisestä annetun lain 6 §:n mukaiset ensimmäiset palvelutasopäätökset tulee tehdä viimeistään 1 päivänä joulukuuta 2023.

3. Palvelutasopäätöksen sisältörakenne

Palvelutasopäätös laaditaan seuraavan sisältörakenteen mukaisesti:

1. KESKEISET LINJAUKSET

- 1.1. Painopisteet ja strategiset päämäärät
- 1.2. Tarpeen, määrän ja laadun määrittelemine
- 1.3. Tuottamistavan valinta
- 1.4. Tuottamisen ohjaus ja valvonta
- 1.5. Jatkuvan riskien hallinnan menetelmät
- 1.6. Tuottamisen järjestelyt häiriötilanteissa
- 1.7. Tuottamisen järjestelyt poikkeusoloissa

2. PÄÄTTYVÄN PALVELUTASOKAUDEN ARVIOINTI

3. RISKIANALYYSSIN TULOKSET JA JOHTOPÄÄTÖKSET

4. PALVELUTASOA KOSKEVAT PÄÄTÖKSET PALVELUITTAIN

4.1. Onnettomuuksien ehkäisy ja valvonta

4.1.1 Pelastustoimelle kuuluva ohjaus, neuvonta ja turvallisuusviestintä

4.1.2 Palontutkinta

4.1.3 Yhteistyö onnettomuuksien ehkäisemisessä

4.1.4 Onnettomuuskehityksen seuranta

4.1.5 Hyvinvointialueiden yhteistoiminnassa hoitamien onnettomuuksien ehkäisyyn ja valvontaan kuuluvien tehtävien asianmukaisen järjestämisen valvonta

4.1.6 Valvontatehtävät

4.1.7 Valmiuden tarkastaminen

4.2. Pelastustoiminta ja siihen varautuminen

4.2.1 Väestön varoittaminen vaara- ja onnettomuustilanteessa sekä siihen tarvittava hälytysjärjestelmä

4.2.2 Pelastustoiminta

4.2.3 Pelastustoiminnan johtaminen

4.2.4 Hyvinvointialueiden yhteistoiminnassa hoitamien pelastustoimintaan kuuluvien tehtävien asianmukaisen järjestämisen valvonta

4.2.5 Pelastusviranomaisen virka-apu muille viranomaisille

4.2.6 Osallistuminen pelastustoimeen kuuluvan ulkomaille annettavan avun ja pelastustoimeen kuuluvan kansainvälisen avun vastaanottamisen edellyttämään valmiuden ylläpitoon

4.3. Pelastustoiminnan suunnitelmat

4.3.1 Hälytysohje

4.3.2 Pelastuslaitosten keskinäisen avunannon suunnittelu

4.3.3 Yhteistyön suunnittelu pelastustoiminnassa

4.3.4 Hyvinvointialueen onnettomuusuhkien edellyttämät pelastustoimintaa ja sen johtamista koskevat suunnitelmat

4.3.5 Erityistä vaaraa aiheuttavien kohteiden ulkoinen pelastussuunnitelma

4.4. Pelastustoimen vapaaehtoistoiminta

4.4.1 Vapaaehtoisten käyttö pelastustoimen palveluiden tuottamisessa

4.4.2 Pelastustoimen vapaaehtoistoiminnan edistäminen

4.4.3 Sopimuspalokuntaan ja muuhun vastaavaan yhteisöön kuuluvan terveystarkastukset

4.4.4 Sivutoimisen henkilöstön ja sopimushenkilöstön koulutus

4.5. Pelastustoimen viranomaisten vastuulla oleva väestönsuojeluun varautuminen

4.5.1 Väestönsuojeluun varautumisen edellyttämästä suunnittelu

4.5.2 Väestönsuojelutehtävien edellyttämän toiminnan ja suunnitelmien yhteensovittaminen

4.5.3 Hyvinvointialueen väestönsuojeluorganisaatio

4.5.4 Väestönsuojelutehtäviin tarvittavan henkilöstön varaaminen

4.5.5 Väestönsuojelun johto- ja erityishenkilöstön koulutustarve

4.5.6 Poikkeusolojen johtamisedellytysten varmistaminen

4.5.7 Kuntien kanssa tehtävä yhteistyö

5. KEHITTÄMISSUUNNITELMA